

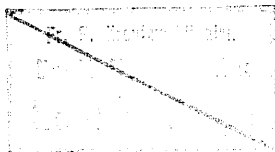
KEEMIA SÕNASTIK

EESTI KIRJANDUSE SELTSI VÄLJAANNE

TARTUS, 1914

E 13548

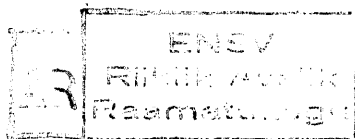
KEEMIA SÕNASTIK

EESTI KIRJANDUSE SELTSI VÄLJAANNE 1914

Eesti Kirjastuse-Ühisuse „Postimehe“ trükk. Tartus 1914.

Ar 118
Koolis

Ts 339

136 018 *

1.50

Keemia sõnade loomise ja korraldamise mõtte tärkas Tartu keemia üliõpilaste keskel. Omavahelisel läbikäimisel Ülikooli laboratooriumis tuli ilmsiks, kui võimatu on üksteisega mõtteid vahetada: tuli iga silmapilk, kui midagi keemiasse puutuvat taheti ütelda, eestikeelse lause sees venekeelseid sõnu tarvitada. See ebaloomulik seisukord oligi päätõukeks, mis sundis keemia sõnastiku loomist kätte võtma. Mõnede algatajate eestvõtmisel — see oli 1909 aasta lõpul — hakkasid mõttest kõik Tartu keemia üliõpilased elavalt kinni. Peeti rida koosolekuid Eesti Üliõpilaste Seltsi ruumis, kus seniseid sõnu, mis kirjanduses leida oli, korraldati ja uusi loodi. Tööle tõi lõpu suvine vaheaeg. Edasi jäi sõnade arendamine mõne üksiku kätte, kes algatustele enam-vähem lõpuliku kuju andsid. Pääle selle kutsuti mõned üleüldised keemikute koosolekud kokku, kus kõik sõnad uuesti läbi harutati. Kui sellega lõpule oli jõutud, otsustati sõnu edasi Eesti Kirjanduse Seltsi kätte lõpulikuks väljatöötamiseks anda. Eesti Kirjanduse Selts tuli mõttele vastu, ja nimetas omalt poolt Keemia sõnade Toimekonda V. Grünthali, J. Jõgeveri ja H. Koppeli. Keemikute poolt said Toimekonda C. Koppel, K. Loskit ja A. Paris. Toimekonnas on sõnad käesoleva kuju omandanud.

Toimekond on pääjoontes neistsamust põhjusemõtetest kinni pidanud, mis Matematika sõnastiku Toimekond (v. nimetatud sõnastik) üles on seadnud. Ainult punkt 4-ndast ei ole Toimekond võimaliku leidnud olevat kinni pidada: ta ei ole püüdnud igal tingimisel omakeelseid sõnu saada. Selles asjas on ta rohkem rõhku otstarbe-

kohasuse pääle pannud, kui sihikindluse pääle. On olemas mõisteid, mis liig spetsiaalsed on ja kus võimatu on Eesti keeles lühedat ja küllalt trehvavat sõna leida (näit. keemia mõisted polümeeria, isomeeria jne.). Teistelgi kordadel, kus eestikeelne sõna leidus, on võõrakeelne sõna kõrva jäetud (tihti ka esimese koha pääle seatud), sest et ta, kui internatsionaalne, üleüldiselt tuttav on (näit. kristalliseerimine).

Soomekeelseid keemia sõnu on Toimekond silmas pidanud, ja neist mõned, kui nad kõlbulikud leiti olevat, vastu võtnud (näit. olumood). Omakeeliste sõnade allikana on Wiedemanni tarvitatud.

Lõpuks olgu mõned üksik-asjalised märkused tehtud nende küsimuste kohta, mis suuremaid raskusi sünnitasid.

Nomenklatuuri juures on katsutud, et nelja tarvisminevat sõnakuju saada, väga mitmet viisi kombineerida. On katsutud neid isesuguste lõppude abil (-ne, -line, -lik, -kas) sünnitada, nagu seda Vene keeles on tehtud. Kuid lõppude abil tähendatud sõnade vahe ei ole küllalt silmapaistev ja mnemoonika seisukohalt raskepärane. Vahe saab rohkem eraldatavaks, kui mitte üksi lõppude abil ei kombineerita, vaid ka sõnale ette mõni sünnis abisõna liidetakse, milleks meil Eesti keeles ala- kohane on. Lõpuna võeti -is- (-us-) vastu. Ala- ja -is- (-us-) abil on võimalik kõik tarvilikud sõnakujud kätte saada, nagu seda tabelist I jao algul näha on. Lõpul -is- (-us-) on teiste lõppudega võrreldes see hää külg, et teda käänata ei tule. Näit. sõnas „rauastsüaanishape“ tuleb ainult viimast sõna käänata.

Aluseks on venekeelne nomenklatuur sel põhjusel võetud, et ta esite Saksa omaga võrreldes järjekindlamalt (sest et ta uuem on) välja on töötatud. Teiseks saavad kõik meil oma hariduse Vene keeles, nõnda et selle keelega tuttavam oldakse.

Suuri raskusi sünnitas asjalugu, et Eesti keel vahet ei tee nähtuse vahel, kus mõni ollus soojuse mõjul sulaks muutub ja kus ta mõne sulatava olluse, nagu vee sees,

ära sulab. Saksakeelistele schmelzen, lösen ja venekeelistele плавить, растворять vastab Eesti keeles ikka „sulatama“. Esiialgselt võeti плавить, schmelzen tähenduses „sulandama“ (sulaks muutma) vastu. Soovitav oleks, et selle küsimuse arendamine laiemat osavõtmist leiaks.

„Fosfori“ kirjutamise viisi kohta ei jõutud ühisele, kindlale otsusele. Et fosfor rahva seas ammuigi tuttav on, siis tuleks teda „vosvor“ kirjutada. Kuid on rida teisi sõnu, mis „fosforiga“ otsekohehes ühenduses seisavad, nagu superfosfat, fosfoorestseerima, fosfoonium ja teised. Et näit. „fosfoonium“ rahva seas täitsa tundmata on ja et ta v-dega kirjutatuna liig võõra kujuga omandaks, siis arvas Toimekond soovitamama olevat teda f-idega kirjutada. Kuid piiri, kus f ja kus v võib kirjutada, ei saadud tõmmata. Otsustati esialgselt f-ide juure jääda.

Sõnad põleti, jahuti, kuivati jne. on mõne õige vana sõna eeskujul, nagu võti, ratsuti ja teised, sünnitatud. Nad tähendavad vahendit või riista, mille abil midagi sünnib ehk tehakse.

Sõnastik ilmub vähemal arvul, et juba mõne aasta pärast saaks uut trükki ette võtta, kui parandusi ja täiendusi peaks tarvis tulema. Toimekond palub ettepanekuid ja arvustusi, mis keemia sõnade kohta leiduvad, Eesti Kirjanduse Seltsi nime pääle (Tartus) saata, et neid järgmise trüki juures arvesse saaks võtta.

Toimekond.

I. jagu.

Märkused ühenduste nomenklatuuri kohta.

Aluseks on võetud venekeelne nomenklatuur. Venekeelsele **-ист-**õpule on vastavaks Eesti keeles **-is-** (või **-us-**) võetud. Kus Vene keeles **-ват-** on, tuleb Eesti keeles **ala-** ette panna. Järgnevas tabelis on sel teel sünnitatud sõnakujud mõlemas keeles üles tähendatud.

- 1) **-ная, -вая кислота, -hape** (näit. kloorhape).
-нокислый, -вокислый, -hapu- (n. kloorhapu).
- 2) **-ватая кислота, ala-hape** (n. alakloorhape).
-ватокислый, ala-hapu (n. alakloorhapu).
- 3) **-истая кислота, -shape** (n. kloorishape).
-истокислый, -shapu (n. kloorishapu).
- 4) **-ватистая кислота, ala-shape** (n. alakloorishape).
-ватистокислый, ala-shapu (n. alakloorishapu).

*

- 5) **-ный элемент, -element** (n. хлорное олово — klooringlistina).
- 6) **-истый элемент, -selement** (n. хлористое олово — kloorisinglistina).

*

Venekeelistele **дву-, трех-, четырех-, пяти-** jne. vastavad **kahelis-, kolmelis-, neljalis-, viielis-** jne. Näit. двоукись хлора — kloori kahelishapend, пятихлористый фосфор — viieliskloorisfosfor
двууглекислый калий — kahelissõehapu kaalium.

A.

1. **абсорбция, Absorbtion, absorptsioon, imavus.**
абсорбировать, absorbieren, absorbeerima, imama.
автогенное сваривание, autogene Schweissung, autogeenine jootmine, vahendita j.
агрегатное состояние, Aggregatzustand, agregaat olek, olumood.
5. **азо-соединение, Azoverbindung, atso-ühendus.**
азотистая кислота, salpetrige Säure, salpeetrishape, lämmastikush.
азотистокислый, salpetrigsauer, salpeetrishapu, lämmastikush.

- азотистоводородная кислота, Stickstoffwasserstoffsäure, lämmastikusvesinikhape.
- азотистый элементъ, Stickstoffelement, lämmastikuselement.
- азотная кислота, Salpetersäure, salpeeterhape, lämmastikhape.
- азотнокислый, salpetersauer, salpeeterhapu, lämmastikhapu.
10. азотноватистая кислота, untersalpetrige Säure, alasalpeetrishape, alälämmastikushape.
- азотноватистокислый, untersalpetrigsauer, alasalpeetrishapu, alälämmastikushapu.
- азотноватый ангидридъ, Untersalpetersäureanhydrid, alasalpeeteranhüdriid, alälämmastikanh., — vesitu.
- азотный ангидридъ, Salpetersäureanhydrid, salpeeteranhüdriid, lämmastikanh., — vesitu.
- азоть, Stickstoff, lämmastik.
- активный, Actinium, aktiinium.
15. алкалиметрия, Alkalimetrie, leelismõõtmine, alkalimeetria.
- аллотропия, Allotropie, allotroopia, moondlus.
- аллотропический, allotropisch, allotroopine, moonklik.
- алмазь, Diamant, teemant.
- алхимія, Alchemie, alkeemia.
- алхимикъ, Alchemist, alkeemik (om.-u).
20. альдегидъ, Aldehyd, aldehyd.
- алюминій, Aluminium, alumiinium.
- алюминатъ, Aluminat, aluminaat.
- амальгама, Amalgam, amalgaam.
- амальгамація, Amalgamieren, amalgameerimine.
25. амидное соединеніе, Amidverbindung, amiid-ühendus.
- амилень, Amylen, amüleen.
- амміакъ, Ammoniak, ammoniak.
- амміачный, Ammoniak-, ammoniakalisch, ammoniaku, ammoniakune.
- аммоній, Ammonium, ammonium.
- аморфный, amorph, amorf, kujutu.
30. анализировать, analysieren, analüseerima.
- аналогія, Analogie, taolisuus.
- аналогъ, Analog, taoline.
- анализъ, Analyse, analüüs.
- „ вѣсовой Gewichtsanal., kaalanalüüs.
- „ газовый, Gasanal., gaasanalüüs.
- „ качественный, qualitative A., ollusline a., laadne a.
- „ количественный, quantitative A., arvuline a.
- „ объемный, Massanal., Volumetrische A., mõõtanalüüs.
- „ спектральный, Spektralanal., spektraal — analüüs.
- „ элементарный, Elementaranal., elementaar — analüüs.
- ангидридъ, Anhydrid, anhydriid, vesitu.

35. анионъ, Anion, anioon.
 антраценъ, Anthrazen, antratseen.
 ароматическое соединеніе, aromatische Verbindung, aromaatne ühendus.
 арретировать, arretieren, peetama.
 асбестъ платинированный, platinierter Asbest, platineeritud asbest.
40. аспираторъ, Aspirator, imeja.
 ассимиляція, Assimilation, ühistamine, omastamine, assimilatsioon.
 атомность элементовъ, v. валентность.
 атомъ, Atom, aatom.
 атомическое ученіе, atomistische Theorie, aatomõpetus.
 атомный вѣсъ, Atomgewicht, aatomi raskus.
 атомный объемъ, Atomvolum, aatomi maht.
 ацетиленъ, Acetylen, atsetüleen.
45. ацидиметрія, Acidimetrie, happemõõtmine, atsidimeetria.

Б.

- баня водяная, Wasserbad, veevann.
 „ воздушная, Luftbad, õhuvann.
 „ масляная, Ölbad, õlivann.
 „ песочная, Sandbad, liivavann.
 барда, Schlempe, praak.
 баритъ, Baryt, barüüt.
 барій, Barium, baarium.
50. бензойная кислота, Benzoesäure, bentsoehape.
 бензолъ, Benzol, bentsool.
 бериллій, Beryllium, berüllium.
 бертолетова соль, Bertholletsalz, Bertholleti sool.
 бессемерованіе, Bessemerverfahren, Bessemeri viis.
55. бикарбонатъ, Bicarbonat, bikarbonaat, kahelissoehapu metall.
 бисульфатъ, Bisulfat, bisulfaat, kaheliväävelhapu metall.
 бихроматъ, Bichromat, bikromaat, kaheliskroomhapu metall.
 благородный, Edel, püsiv, kallis.
 блескъ, Glanz, läik (om. läigi).
60. борать, Borat, boraat, boorhapu metall.
 борная кислота, Borsäure, boorhape.
 борнокислый, borsauer, boorhapu.
 борнофтористоводородная кислота, Borfluorwasserstoffsäure, boorfluorisvesinikhape.
 борный ангидридъ, Borsäureanhydrid, booranhydriid, boorvesitu.
 боръ, Bor, boor.
65. брага, Maische, meski.
 броженіе, Gärung, käärimine, käimine.

- бромидъ, бромистый элементъ, Bromid, bromiid, broomis-element.
 бромноватая кислота, Bromsäure, alabroomhape.
 бромноватокислый, bromsauer, alabroomhapu.
 бромноватистая кислота, unterbromige Säure, alabroomishape.
 бромноватистокислый, unterbromigsauer, alabroomishapu.
70. бромоформъ, Bromoform, bromoform.
 бромъ, Brom, broom.
 бронза, Bronze, pronks.
 бура, Borax, pura.
 бѣленіе, Bleichen, pleekimine, valastamine.
75. бѣлковое вещество, Eiweissstoff, munavalgeollus (paljus : muna-
 valged).
 бюретка, Bürette, bürett.

В.

- валентность, Valenz, väärisus.
 одновалентный, monovalent, üheväärine.
 ванадій, Vanadin, vanaadium.
 вещество, Stoff, ollus.
 „ простое, Grundstoff, lihtollus.
 „ взрывчатое, Explosivstoff, lõhkollus.
80. винная кислота, Weinsäure, viinhape.
 висмутъ, Wismut, vismut.
 влажность, Feuchtigkeit, niiskus.
 вода амміачная, Ammoniakwasser, ammoniakvesi.
 „ гигроскопическая, hygroskopisches W., rösiimu(ne) vesi.
 „ дистиллированная, Destilliertes W., aetud vesi, aurvesi.
 „ жесткая, hartes W., karge vesi, kõva vesi.
 „ известковая, Kalkwasser, lubjavesi.
 „ конституціонная, Konstitutionswasser, koostusvesi.
 „ кристаллизаціонная, Kristallisationswasser, kristalliseeri-
 mise vesi, selte vesi.
 „ хлорная, Chlorwasser, kloorvesi.
 водородистый элементъ, Wasserstoffelement, vesinikuselement.
85. водородъ, Wasserstoff, vesinik.
 возгонка, Sublimation, sublimatsioon.
 возгонъ, Sublimat, sublimaat.
 возгоняться, sublimieren, sublimeerima.
 восстановление, Reduktion, taandamine.
90. восстановитель, Reduktionsmittel, taandaja, taandi.
 вольфрамъ, Wolfram, volfram.
 воронка, Trichter, lehter.
 вывѣтриваніе, Verwitterung, murenemine.
 выдѣлять(ся), ausscheiden, sich a., eraldama, eranema.

95. выпада́ть, ausfallen, saduma.
 выпарива́ние, Eindampfen, Verdampfen, aurutamine.
 „ досу́ха, Trockendampfen, kuivaks aurutamine.
 выпла́вка, Ausschmelzen, väljasulatus.
 вытѣсненіе, Verdrängen, väljatõrjumine.
 вытя́жка, Auszug, leotis.
 „ вода́я, Wasserauszug, vesileotis.
100. вытя́жной шка́пъ, Abzug, repna.
 выщела́чива́ние, Auslaugung, väljaleotamine.
 „ метода́ческое, methodische A., järjekordne väljaleotamine.
 выхо́дь, Ausbeute, saak.
 вѣ́съ, Gewicht, raskus.
 „ ато́мный, v. ато́мъ.
 вѣ́сы, Wage, kaal, kaalud.

Г.

105. газъ, благородный, Edelgas, püsiv gaas.
 „ генера́торный, Generatorgas, generaatorgaas.
 „ гре́мучій, Knallgas, paukgaas.
 „ рудни́чный, Grubengas, kaevandusgaas.
 „ свѣти́льный, Leuchtgas, valgustusgaas.
 га́ллій, Gallium, gallium.
 га́лловая кислота́, Gallussäure, gallushape.
 га́логенъ, Halogen, halogeen, soolnik.
 га́лоидъ-а́нгидри́дъ, Haloid-Anhydrid, haloiid-anhüidriid, soolnik-vesitu.
110. га́лоидо-водо́родная кислота́, Haloidwasserstoffsäure, haloiid-vesinikhape, soolnik-vesinikhape.
 га́лоидъ, Haloid, haloiid, soolnik.
 ге́лій, Helium, heelium.
 герма́ній, Germanium, germaanium.
 гигроско́пичность, hygroskopische Eigenschaft, rösiimusus.
115. гидра́зинъ, Hydrazin, hüdratsiin.
 гидра́тъ, Hydrat, hüdraat, vesik.
 гидрокси́лъ, Hydroxyl, hüdroksüül, vesijääk.
 гидроли́зъ, Hydrolyse, hüdrolüüs, vesilahutus.
 гидроокси́съ, Hydroxyd, hüdroksüüd, vesihapend.
120. гипобро́мнъ, Hypobromit, hüpobromiit, alabroomishapu metall.
 гипосу́льфитъ, Hyposulfit, hüposulfiit, alaväävlishapu metall.
 гипохлори́тъ, Hypochlorit, hüpokloriit, alakloorishapu metall.
 гипоте́за, Hypothese, hüpotees, oletus.
 гипсъ, Gips, kips.
125. глазу́рь, Glasur, vaar.

- глетъ, Glätte, silu.
 гликоль, Glykol, glükool.
 глиноземъ, Tonerde, alumiiniumhapend, savimuld.
 глюкоза, Glykose, glükoos.
 130. гомологъ, Homolog, homoloog, samalaadiline.
     гомологическій, homologisch, homoloog, samalaadiline.
 горѣлка, Brenner, põleti.
 гремучій, Knall-, pauk-.
 губчатый, -schwamm, kobe.

Д.

- давленіе, Druck, rõhumine.
     "   парціальное, Parzialdruck, Teildruck, osarõhumine.
 135. двойная соль, Doppelsalz, kaksiksool.
 двойное разложеніе, v. разложеніе.
 двуокись, Dioxyd, kahelishapend.
 двууглекислый, doppeltkohlensäuer, kahelissõehapu.
 двуѣрнистый, -disulfid, kaheliväävliis —.
 140. двухлористый, -dichlorid, kahelisklooris —.
 декантированіе, Dekantieren, nõrutamine.
 декантировать, Dekantieren, nõrutama.
 декстринь, Dextrin, dekstriin.
 дистиллированіе, Destillation, ajamine, destilleerimine.
 145. дистиллять, Destillat, aetis, destillaat.
 диморфизмъ, Dimorphismus, dimorfismus, kahekujusus.
 диссоціація, Dissoziation, osandumine.
 диффузія, Diffusion, seitimine, diffusioon.
 diaзосоединеніе, Diazoverbindung, diatso-ühendus.
 150. діализъ, Dialyse, dialüüs.
 діализаторъ, Dialysator, dialüsaator.
 дображиваніе, Nachgärung, järelkäärimine.
 дробный, fraktioniert, järguline, järk —.
 дубильное вещество, Gerbstoff, parkollus.

Ж.

155. жадность, v. сила кислоты, основаній.
 желѣзистосинеродистая кислота, Ferrocyanwasserstoffsäure,
     rauassinikushape, rauastsüaanishape.
 желѣз(н)осинеродистая кислота, Ferri(d)cyanwasserstoffsäure,
     raudsinikushape, raudtsüaanishape.
 жирное соединеніе, alifatische od. Verbindung d. Fettreihe, ali-
     faatne ühendus.

З.

закись, Охүдүл, alahapend.

закисный, Охүдүл —, alahapendine.

160. закисъ — окисъ, Охүдүл-Охүд, vahehapend.

законъ дѣйствія массъ, Massenwirkungsgesetz, massi möju seadus.

„ кратныхъ отношеній, Gesetz der multiplen Proportionen, kordiste suhete*) seadus.

„ постоянства состава, d. Gesetz d. konstanten zusammensetzung, koosseisu püsimisseadus.

„ сохранения —, d. Gesetz von d. Erhaltung d.—, — säilimisseadus.

залежь, Lager, lade.

замѣщеніе, Substitution, asevahetus.

заплавать, zuschmelzen, kinni sulatama.

165. запаль, Zündstoff, süüde (om. süüte).

заражать, impfen, hakatama.

змѣевникъ, Schlangenkühler, keerdjahutaja, keerdjahuti.

значность, v. валентность.

И.

известь бѣлизная, Bleichkalk, Chlork., pleeklubi, kloorlubi.

„ гашеная, gelöschter K., kustutatud lubi.

„ гидравлическая, hydraulischer K., hüdrauliline lubi, vesilubi.

„ натристая, Natronkalk, naatrine lubi.

„ негашеная, ungelöschter K., kustutamata lubi.

170. известковый, Kalk —, lubja —,

изомерія, Isomerie, isomeeria.

изомерный, isomer, isomeer(ne).

изоморфизмъ, Isomorphismus, isomorfismus, samakujusus

изоморфный, isomorph, isomorf(ne), samakujune.

инверсія, Inversion, inversioon.

индикаторъ, Indikator, indikaator, osuti.

175. индифферентный, indifferent, indifferent, ükskõikne.

индій, Indium, indium.

иридій, Iridium, iridium.

испарять(ся), verdampfen, sich verd., aurutama, aurama.

испытаніе предварительное, Vorprüfung, eelkatse.

180. исходный, Ausgangs —, lähte —.

иттербій, Ytterbium, ütterbium.

итрій, Yttrium, üttrium.

*) suhe — отношеніе, Verhältnis.

I.

- іодать, Jodat, jodaat, alajoodhapu metall.
іодидъ, Jodid, jodiid, joodiselement.
185. іодистый элементъ, Jodelement, joodiselement.
іодистоводородная кислота, Jodwasserstoffsäure, joodisvesinik-
hape.
іодная кислота, Überjodsäure, joodhape.
іодноокислый, überjodsauer, joodhapu.
іодноватая кислота, Jodsäure, alajoodhape.
іодноватокислый, jodsauer, alajoodhapu.
іодноватистая кислота, unterjodige Säure, alajoodishape.
іодноватистокислый, unterjodigsauer, alajoodishapu.
190. іодокрахмальная бумага, Jodstärkerpapier, jood-tärkliispaber.
іодомерія, Jodometrie, jodometria, joodmõõtmine.
іодоформъ, Jodoform, jodoform.
іодъ, Jod, jood.
іонъ, Jod, ioon.

K.

195. кадмій, Cadmium, kaadmium.
каленіе, Glut, hõõgus.
кали, Kali, kaali.
калій, Kalium, kaalium.
калорія, Kalorie, kalooria.
200. кальцій, Calcium, kaltsium.
камедь, Gummi, kummi, taime liim.
камфора, Kampfer, kamper.
канцфоль, Kolophonium, kampf.
карбидъ, Carbid, karbiid, süsinikuselement.
205. карболовая кислота, Karbolsäure, karboolhape.
карбонатъ, Carbonat, karbonaat, söehapu metall.
карборундъ, Carborundum, karborundum.
катализъ, Katalyse, katalüüs, lahestaja, lahesti.
210. катионъ, Kation, katioon.
каучукъ, Kautschuk, kautsuk.
квадрантная окись, v. недокись.
квасцы, Alaun, maarjää.
киноварь, Zinnober, kinaver.
215. кислородъ, Sauerstoff, hapnik.
кислота, Säure, hape.
„ дымящаяся, rauchende S., suitsev hape.
„ концентрированная, concentrirte S., koondatud h.
„ разбавленная, verdünnte S., lahjendatud h., lahja h.

- кислота, сильная, starke S., kange h.
 „ слабая, schwache S., nõrk h.
 кислотность, Acidität, happesus.
 кислотный, Säure —, happene.
 кислый, sauer, hapu.
220. клейковина, Kleber, tera liim.
 клетчатка, Zellstoff, Cellulose, kiudollus, (t)selluloos.
 кобальт, Cobalt, koobalt.
 ковкость, Schmiedbarkeit, taotavus.
 колба, Kolben, kolb (om. kolvi).
225. коллоидъ, Colloid, kolloiid.
 коллоидальный, colloidal, kolloidaal(ne).
 колонный аппаратъ, Kolonnenapparat, sammasaparatt.
 колчеданъ, Kies, rähk (om. rähja).
 комплексное соединение, complexe Verbindung, kompleksühendus.
 конденсаторъ, Kondensator, tihendi.
230. конденсація, Kondensation, tihenemine.
 контактъ, Kontakt, kontakt, kokkupuude.
 контактное явление, Kontakt — Erscheinung, kontakt — nähtus,
 kokkupuuteline nähtus.
 константа, Konstante, püsiv arv.
 концентрація, Konzentration, koondus.
235. концентрирование. Konzentrieren, koondamine.
 коричная кислота, Zimtsäure, kaneelhape.
 коэффициентъ, Koeffizient, kaastegur.
 краситель, Farbstoff, värvollus.
 „ кислотный, saurer F., happene v.
 „ основной, basischer F., alusene v.
 крахмаль, Stärke, tärklis.
240. кремень, Feuerstein, ränikivi.
 кремнеземъ, Kieselerde, räni kahelishapend, ränimuld.
 кремнекислота, Kieselsäure, ränihape.
 кремнекислый, kieselsauer, ränihapu.
 кремнефтористоводородная кислота, Kieselfluorwasserstoffsäure,
 ränifluorisvesinikhape.
 кремній, Silicium, räni.
245. кривая, Curve, kõverjoon.
 криптонъ, Krypton, krüptoon.
 кристаллизация, Kristallisation, kristallisatsioon, seltimine.
 кристаллогидратъ, Kristallhydrat, kristallhüdraat, kristallvesik.
 кристаллоидъ, Kristalloid, kristalloiid.
250. кристалль, Kristall, kristall, selde (om. selte).
 кристаллическій, kristallinisch, kristalline, seltene.
 критическое явление, kritische Erscheinung, kriitiline nähtus.

ксенонъ, Xenon, ksenoon.
купоросъ, Vitriol, vitriool.

Л.

- лантанъ, Lanthan, lantaan.
255. лампа дуговая, Bogenlampe, kaarlamp.
„ калильная, Glühlampe, hõõglamp.
летучесть, Flüchtigkeit, haihtuvus, lenduvus.
летучій, flüchtig, haihtuv, lenduv.
литій, Lithium, liitium.
луженіе, Verzinnung, tinamine, ületinutamine.
льняная кислота, Leinsäure, linahape.

М.

260. магнезія, Magnesia, magneesia.
магній, Magnesium, magnium.
манганатъ, Manganat, manganaat, mangaanishapu metall.
марганецъ, Mangan, mangaan.
марганцовая кислота, Übermangansäure, mangaanhape.
марганцовокислый, übermangansauer, mangaanhapu.
265. марганцовистая кислота, Mangansäure, mangaanishape.
марганцовистокислый, mangansauer, mangaanishapu.
масло сивушное, Fuselöl, puskarõli.
масляная кислота, Ölsäure, õlihape.
масса, Masse, mass.
„ активная, active Masse, aktiivne mass, tegev m.
матерія, Materie, Stoff, aine.
270. маточный (растворъ), Mutter (lauge), ema (sulatis).
металлоидъ, Metallloid, metalloiid.
мета — соединеніе, Meta-verbindung, meta-ühendus.
металлическій, metallisch, metalline.
металлургія, Metallurgie, metallurgia.
275. металлъ благородный, Edelmetall, kallis metall, püsiv m.
„ щелочно-земельный, Erdalkalimet., leelismulla metall.
„ щелочной, Alkalimet., leelismetall.
метанъ, Methan, metaan.
метиль, Methyl, metüül.
многосѣристое соединеніе, Polysulfiid, mitmeväävlis-ühendus.
модификація, Modifikation, eri kaju, modifikatsioon.
280. молекула, Molekül, molekul.
молекулярный вѣсъ, Molekulargewicht, molekularskus.
молекулярная формула, Molekularformel, molekulaar formul.
молибденовая кислота, Molybdänsäure, molübddeenhape.
молибденовокислый, molybdänsauer, molübddeenhapu.

- молибденъ, Molybdän, molübdeen.
285. моментъ выдѣленія, status nascendi, Ausscheidungsmoment, eranemise silmapilk.
 моногидратъ, Monohydrat, monohüdraat, ühelisvesik.
 мочева я кислота, Harnsäure, kusehape.
 мочеви на, Harnstoff, kuseollus.
 мышьяков а я кислота, Arsensäure, arseenhape.
 мышьяков окисл ый, arsensauer, arseenhapu.
290. мышьяков ист а я кислота, arsenige Säure, arseenishape.
 мышьяков ист окисл ый, arsenigsauer, arseenishapu.
 мышьяков ист ый элементъ, Arsenelement, arseeniselement.
 мышьякъ, Arsen, arseen.
 мѣсторожденіе, Lager, Lagerstätte, lamik.

Н.

- надкислота, Übersäure, ülihape.
295. наждакъ, Schmirgel, mirgel.
 накаливаніе, Erhitzen, kuumutamine.
 накипь, Kesselstein, katlakivi.
 налетъ, Beschlag, kirme.
 насыщеніе, Sättigung, küllastus.
300. насыщать, Sättigen, küllastama.
 насыщенный, gesättigt, küllastatud.
 натрій, Natrium, naatrium.
 натръ, Natron, naatron.
 нафтолъ, Naphtol, naftool.
305. нашатырный спиртъ, Salmiakgeist, ammoniakvesi.
 нашатырь, Salmiak, salmiak.
 недокись, Suboxyd, ala-alahapend.
 нейтрализація, Neutralisation, kesendamine.
 нейтрализовать, neutralisieren, kesendama.
310. нейтральн ый, neutral, keskne (os. keskist).
 неодимъ, Neodym, neodüüm.
 неонъ, Neon, neoon.
 непредѣл ьн ый, ungesättigt, alapüiriline.
 нефть, Naphta, nafta.
315. неэлектролитъ, Nichtelektrolyt, mitte-elektrolüüt.
 нитратъ, Nitrat, nitraat, salpeeterhapu metall, lämmastikhapu m.
 нитридъ, Nitrid, nitriid, lämmastikuselement.
 нитритъ, Nitrit, nitriit, lämmastikushapu metall.
 нитроглицеринъ, Nitroglycerin, nitroglütseriin.
320. нитрозилъ сь рная кислота, Nitrosylsulfonsäure, nitrosüülväävelhape.
 нитроклѣтчатка, Nitrocellulose, lõhkev kiudollus, nitrokiudollus.
 ниобій, Niob, niobium.

O.

- обжиганіе, Rösten, põletamine, kõrvetamine.
 обманка, Glanz, läik.
325. обмыливаніе, Verseifen, seebistamine.
 обратимость, Umkehrbarkeit, pöördivus.
 обугливаніе, Verkohlen, söetamine.
 объемъ, Rauminhalt, maht (om. mahu).
330. огнеупорный, feuerbeständig, tulekindel.
 одноосновный, einbasisch, ühealusene.
 однородный, einheitlich, ühtlane.
 неоднородный, nicht einheitlich, mitteühtlane.
 озонъ, Ozon, otsoon.
 окалина, Glühspan, Hammerschlag, tagi.
 окисель, Oxud, hapend.
 „ индифферентный, indifferentes O., indifferent hapend,
 ükskõikne hap.
 „ кислотный, saures O., happene hapend.
 „ основной, basisches O., alusene hapend.
 „ промежуточный, Zwischenoxyd, vaheline hapend.
 „ солеобразующий, Salzbildendes, soola moodustaja, hap.
335. окисленіе, Oxudation, hapendamine, hapendumine.
 окислять (ся), oxydieren, sich oxyd., hapendama, hapenduma.
 окислитель, Oxudationsmittel, hapendaja.
 окислительный, Oxudations—, oxydierend, hapendav.
 окисъ, Oxud, hapend.
 окраска пламени, Flammenfärbung, leegi värvitoon.
340. оксикислота, Oxysäure, oksühape.
 олеиновая кислота, Oleinsäure, oleiinhape.
 олифа, Firnis, värnits.
 олово, Zinn, inglistina.
 оловянная кислота, Zinnsäure, inglistinahape.
 оловянноокислый, zinnsauer, inglistinahapu.
345. омыленіе, Verseifung, seebistumine.
 опредѣленіе, Bestimmung, määramine.
 „ въсовое, gewichtsanalytische B., kaaluline m.
 „ газометрическое, gasometrische B., gaasmõõduline
 määramine.
 „ косвенное, indirekte B., kaudne m.
 „ объемное, massanalytische B., mõõduline m.
 „ прямое, direkte B., otsekohene m.
 опытъ, Versuch, katse.
 органический, organisch, orgaaniline, (elundiline).
 органогенъ, Organogen, organogeen, elundisünnitaja.
350. ортосоединеніе, Orthoverbindung, ortoühendus.

- осадокъ, Niederschlag, sade (-me).
 осаждать, -ся, fällen, ausfallen, sadendama, sadenema.
 осмій, Osmium, osmium.
 осмотическое давленіе, osmotischer Druck, osmootne rõhumine.
355. основаніе, Base, alus.
 основной, basisch, alusene.
 основность, Alkalität, alusus.
 остатокъ, Rest, jääk (om. jäägi).
 „ водный, v. гидроксиль.
 отбросъ, Abfall, jätis.
 отдѣленіе, Trennung, lahutamine, lahutus.
360. отмучиваніе, Schlämmen, uhetamine.
 отсаливаніе, Aussalzen, soolutamine.
 отсосъ, Saugpumpe, imipump, imaja.
 охра, Ocker, ooker.

II.

- пай, v. атомный вѣсъ.
365. палладій, Palladium, pallaadium.
 пальмитиновая кислота, Palmitinsäure, palmitiinhape.
 параціанъ, Paracyan, paratsüaan.
 парціальное давленіе, v. давленіе.
 пассивное состояніе, passiver Zustand, passiiv(ne) olek.
370. паять, löten, jootma.
 паяльный, Löt —, joot —.
 первичная матерія, Primär-, Urstoff, algaine.
 перегонка, Destillation, destillatsioon, ajamine.
 „ дробная, fraktionierte D., järguline dest., järgul. ajam.
 „ сухая, trockene D., kuiv dest., kuiv ajam.
 перегонъ, Destillat, destillaat, aetis.
 перегонять, destillieren, destilleerima, ajama.
375. перегрѣтый, überhitzt, üliisondatud.
 перекись, Superoxyd, ülihapend.
 перекисный, Superoxyd —, ülihapendiline.
 переохлажденіе, Überkaltung, ülijahutamine.
 пересыщеніе, Übersättigung, üliküllastus.
 пересыщать, übersättigen, üliküllastama.
380. пересыщенный, übersättigt, üliküllastatud.
 переходъ, Übergang, üleminek.
 періодическая система элементовъ, periodisches System d.
 Elemente, perioodne elementide süsteem.
 перманганатъ, Permanganat, permanganaat, mangaanhapu metall.
 перхлоратъ, Perchlorat, perklooraat, kloorhapu metall.
385. пестикъ, Mörserkeule, petkel (oma petkeli).

- печь доменная, Hochofen, kõrgahi.
 „ муфельная, Muffelofen, muhvelahi.
 „ пламенная, Flammenofen, leekahi.
 „ шахтенная, Schachtofen, uurisahi. *)
- пикриновая кислота, Pikrinsäure, pikriinhape.
 пипетка, Pipette, pipett.
 пирокислота, Pyrosäure, püürohape.
390. пирометръ, Pyrometer, kuumamõõtja.
 плавиковая кислота, v. фтористоводородная кислота.
 пламень, Fluss, sulandaja, sulandi, sulandusvahend.
 плавкость, Schmelzbarkeit, sulanevus, sulatatavus.
 плавление, Schmelzung, sulanemine, sulamine.
395. плавить, -ся, schmelzen, schmilzen, sulandama, sulanema, sulata-
 tama, sulama.
 платина, Platin, platiin.
 платиновый металл, Platinmetall, platiin-metall.
 плотность, Dichte, tihedus.
 „ ано(р)мальная, anormale Dichte, anormaalne tihedus,
 ebakordne tihedus.
 поглощение, Absorbtion, absorptsioon, imavus.
400. поглощительная способность, Absorbtionsvermögen, absorb-
 tsioon-võime, imavus-võime.
 полимерия, Polymerie, polümeeria.
 полиморфизмъ, Polymorphie, polümorfismus, mitmekujusus.
 полиотионовая кислота, Polythionsäure, polütioonhape, mitme-
 väävlishape.
- полоній, Polonium, poloonium.
405. постоянная, v. константа.
 поташъ, Pottasche, potas.
 празеодимъ, Praseodym, praseodüüm.
 предѣльный, gesättigt, piiriline.
 примѣсь, Beimischung, lisasegu.
410. припой, Lot, Schnelllot, jooде (om. jooте); tinajoode = tinutis.
 пробирка, Probierrglas, katseklaas.
 продуктъ главный, Hauptprodukt, peasaadus.
 „ побочный, Nebenprodukt, lisasaadus.
 „ промежуточный, Zwischenprodukt, vaheline saadus.
 произведение растворимости, Löslichkeitsprodukt, sulavuse
 kasvatis.
- прокаливать, durchglühen, glühen, kuumutama.
415. промывалка, Spritzflasche, uekolb (om. uekolvi).
 промывание, Waschen, pesemine.
 промывное золото, Waschgold, uhtkuld.

*) uuris = шахта, Schacht.

- пропиленъ, Propylen, propüleen.
 противотока принципъ, Gegenstromprinzip, vastavoolu printsiip,
 vastav, põhjused.
 420. протрава, Beize, peits.
 пудлингованіе, Puddelprozess, puddel-viis.
 пятиокись, Pentoxyd, viielishapend.

P.

- равновѣсіе химическое, chemisches Gleichgewicht, keemiline
 tasakaal.
 радикаль, Radikal, radikaal, juur.
 425. радій, Radium, raadium.
 радиоактивность, Radioaktivität, radioaktiivsus.
 радиоактивное вещество, radioaktiver Stoff, radioaktiiv-ollus.
 разбавленіе, Verdünnung, lahjendus.
 разложеніе, Zersetzung, lagumine.
 „ двойное, обѣнное, doppelte Z., kaksiklagumine.
 430. разновѣски, Gewichte, kaalu pommid, k. vihid.
 распадъ, Zerfall, lagumine.
 расплываться, zerfliessen, (laiale) valguma.
 распредѣленіе, Verteilung, jagumine.
 растворимость, Löslichkeit, sulavus.
 435. растворимый, löslich, sulav.
 растворитель, Lösungsmittel, sulataja.
 растворять, -ся, lösen, sich l., sulatama, sulama.
 растворъ, Lösung, sulatis.
 „ насыщенный, gesättigte L., küllastatud s.
 „ ненасыщенный, ungesättigte L., küllastamatu s.
 „ нормальный, Normallösung, normaal(ne) s.
 „ пересыщенный, übersättigte L., üliküllastatud s.
 „ разбавленный, verdünnte L., lahjendatud s., lahja s.
 „ твердый, feste L., kindel s.
 реагировать, reagieren, reageerima.
 440. реактивъ, Reaktiv, Reagens, reaktiiv.
 реакція, Reaktion, reaktsioon.
 „ кислая, saure R., hapu r.
 „ нейтральная, neutralé R., keskne r.
 „ необратимая, nicht umkehrbare R., pöördumatu r.
 „ мокрый путь, R. auf nassem Wege, r. märjalt, mär-
 jaline r.
 „ провѣрочная, Controlreaktion, tõendav r.
 „ сухой путь, R. auf trockenem Wege, r. kuivalt
 kuivaltine r.
 „ обратимая, umkehrbare R., pöördav r.

- реакція, щелочная, alkalische R., leelisene r.
 „ экзотермическая, exothermische R., soojaandja r.
 „ эндотермическая, endothermische R., soojavõtja r.
 резорцинъ, Resorcin, resortsiin.
 реторта, Retorte, retort.
 роданидъ, Rhodanid, rodaniid, rōdaanishapu metall.
 445. роданистоводородная, родановая кислота, Rhodansäure, rō-
 daanhape, rōdaanisvesinikhape.
 родій, Rhodium, roodium.
 розсыпь, Lager, laoslamik.
 ртуть, Quecksilber, elavhōbe.
 рубидій, Rubidium, rubiidium.
 450. руда, Erz, mettalli kivi.
 рутеній, Ruthenium, ruteenium.
 рѣдкія земли, seltene Erden, haruldased mullad.

С.

- салициловая кислота, Salicylsäure, salitsüülhape.
 самарій, Samarium, samaarium.
 455. самородный, gediegen, ehe (om. eheda).
 самосадочная соль, angeschossenes Salz, settiv sool.
 сахаратъ, Saccharat, sakaraat.
 сахаръ виноградный, Traubenzucker, viinamarja suhkur.
 „ инвертированный, Invertzucker, invert-suhkur.
 „ плодовой, Fruchtzucker, puuvilja suhkur.
 свертываніе, Coagulation, kalgastus.
 460. свертываться, coagulieren, kalgastama.
 свинець, Blei, tina.
 свинцовый сахаръ, Bleizucker, tinasuhkur.
 селенистая кислота, selenige Säure, seleenishape.
 селеновая кислота, Selensäure, seleenhape.
 465. селень, Selen, seleen.
 селитра чилійская, Chilisalpeter, Chili salpeeter.
 сжиженіе, Verflüssigung, veeldus.
 сжижать, -ся, verflüssigen, sich v., veeldama, veelduma.
 сила, Kraft, jõud.
 470. сила (кислотъ, основаній) Avidität, (happe, aluse) kangus.
 силикатъ, Silikat, silikaat, ränihapu metall.
 силицій, Silicium, siliitsium, räni.
 синеродистоводородная кислота, Cyanwasserstoffsäure, tsüaanis-
 vesinikhape, sininikusvesinikh.
 синеродистый элементъ, Cyanelement, tsüaaniselement, sininikus-
 element.
 475. синеродъ, Cyan, tsüaan, sininik.

- синильная кислота, Blausäure, sinihape.
 синтезъ, Synthese, süntees.
 скандій, Scandium, skandium.
 смывать, abspülen, fortsp., välja uhtuma, ära uhtuma.
 480. смесь, Gemenge, Mischung, segu.
 смѣшиваться, -ся, mischen, sich m., segama, seguma.
 соединеніе, Verbindung, ühendus.
     „ неопредѣленное, unbestimmte V., ebamäärane.
     „ определенное, bestimmte V., määraline.
 соль кислая, saures Salz, hapu sool.
     „ нейтральная, neutrales S., keskne s.
     „ основная, basisches S., alusene s.
 соляная кислота, Salzsäure, soolhape.
 485. составная часть, Bestandteil, koosseisu osa.
 составъ, Zusammensetzung, koosseis.
 состояніе, Zustand, olek.
 спайваніе, Löten, jootmine.
 спиртъ вторичный, sekundärer Alkohol, sekundäär alkohol,
     teis-alkohol.
     „ первичный, primärer A., primäär alkohol, esi-a.
     „ третичный, tertiärer A., tertsiäär alkohol, kolmis-a.
 490. сплавлять, zusammenschmelzen, kokku sulatama, ühte s.
 сплавъ, Metalllegierung, Schmelze, suland, metallsulatis.
 способность, Vermögen, võime.
 способъ, Methode, meetod, viis.
 сродство, Affinität, sugulus.
 495. status nascendi, v. моментъ выдѣленія.
 стеариновая кислота, Stearinsäure, steariinhape.
 стереохимія, Stereochemie, stereokeemia.
 стехиометрія, Stöchiometrie, stöhiomeetria.
 стронцій, Strontium, strontsium.
 500. структура, Struktur, struktuur, koetus.
 ступка, Mörser, Reibschale, uhmer.
 сульфатъ, Sulfat, sulfaat, väävelhapu metall.
 сульфидратъ, Sulhydrat, sulfhüdraat, väävelvesik.
 сульфидъ, Sulfid, sulfid, väävliselement.
 505. сульфитъ, Sulfit, sulfiit, väävlishapu metall.
 суперфосфатъ, Superphosphat, superfosfaat.
 сурьма, Antimon, antimoon.
 сурьмяная кислота, Antimonsäure, antimoonhape.
     сурьмянокислый, antimonsauer, antimoonhapu.
 сурьмянистая кислота, antimonige Säure, antimoonishape.
     сурьмянистокислый, antimonigsauer, antimoonishapu.
 510. сурьмянистый водородъ, Antimonwasserstoff, antimoonisvesinik.
 сдѣвленіе, Cohäsion, koospüsivus.

- сѣра, Schwefel, väävel.
 сѣрная кислота, Schwefelsäure, väävelhape.
 сѣрноокислый, schwefelsauer, väävelhapu.
 сѣрнистая кислота, schweflige Säure, väävlishape.
 сѣрнистокислый, schwefligsauer, väävlisapu.
515. сѣрнистовородная кислота, Schwefelwasserstoffsäure, väävlis-vesinikhape.
 сѣрнистый элементъ, Schwefelelement, väävliselement.
 сѣрноватистая кислота, unterschweflige Säure, alaväävlishape.
 сѣрноватистокислый, unterschwefligsauer, alaväävlisapu.
 сѣроводородъ (сѣрнистый водородъ), Schwefelwasserstoff, väävlisvesinik.
 сѣроокись, Oxysulfid, väävelhapend.
520. сѣроуглеродъ (сѣрнистый углеродъ), Schwefelkohlenstoff, väävlissüsinik.
 сѣроціанистоводородная кислота, v. роданистоводородная кисл.

Т.

- таллій, Thallium, tallium.
 танталъ, Tantal, tantal.
 теллуръ, Tellur, telluur.
525. температура, Temperatur, temperatuur.
 теплоемкость, Wärmekapazität, soojamahutus.
 теплопроводность, Wärmeleitung, sooja edasiandvus.
 теорія, Theorie, teooria.
 теплота горѣнія, Verbrennungswärme, põlemise soojus.
 „ нейтрализаціи, Neutralisationsw., kesenduse soojus.
 „ образованія, Bildungswärme, tekkimise soojus.
 „ плавленія, Schmelzwärme, sulanemise s., sulamise s.
 „ превращенія, Umwandlungsw., muutmise s.
 „ разложенія, Zersetzungsw., lagumise s.
 „ растворенія, Lösungswärme, sulamise s.
530. тербій, Terbium, terbium.
 термохимія, Thermochemie, termokeemia, soojuskeemia.
 тигель, Tiegel, tiigel (om. tiigli).
 титанъ, Titan, titaan.
 титрованіе, Titration, titreerimine.
535. титръ, Titer, tiiter (om. tiitri).
 тиосоединеніе, Thioverbindung, tio-ühendus, väävelühendus.
 томасированіе, Thomasverfahren, Thomase viis.
 топливо, Brennmaterial, küte.
 торій, Thorium, toorium.
540. точка затвердѣванія, Erstarrungspunkt, hangumise punkt.
 „ кипѣнія, Siedepunkt, keemise punkt.

точка плавления, Schmelzpunkt, sulanemise p., sulamise p.
точность, Genauigkeit, täripealsus.

точный, genau, täripealne.

треугольнй, Trioxud, kolmelishapend.

трубка паяльная, Lötrohr, joottoru.

тѣло газообразное, gasförmiger Körper, gaasitaoline keha.

„ жидкое, flüssiger K., vedel keha.

„ неоднородное, uneinheitlicher K., mitteühtlane keha.

„ однородное, einheitlicher, homogener K., ühtlane keha.

„ простое, einfacher K., lihtkeha.

„ сложное, zusammengesetzter K., liitkeha.

„ твердое, fester K., kindel keha.

545. тягучесть, Dehnbarkeit, venitavus.

У.

углеводородъ, Kohlenwasserstoff, süsivesinik.

„ ароматическйй, aromatischer K., aromaatne s.

„ жирный, K. der Fettreihe, alifaatne s.

„ изо-, Iso-Kohlenwasserstoff, isosüsivesinik.

„ непредѣльный, ungesättigter K., alapiiriline s.

„ нормальный, normaler K., normaalne s.

„ предѣльный, gesättigter K., piiriline s.

углеводъ, Kohlenhydrat, süsivesik.

углекислота, Kohlensäure, süsihape.

углекислый, kohlensauer, süsihapi.

углеродистый элементъ, Kohlenstoffelement, süsinikuselement.

550. углеродъ, Kohlenstoff, süsinik.

удѣльный вѣсъ, spezifisches Gewicht, eri raskus.

„ объемъ, spezifisches Volum, eri maht.

уксусная кислота, Essigsäure, äädikhape.

улетучиваться, sich verflüchtigen, haihtuma, lenduma.

упругость, Elasticität, Spannkraft, vetrus.

555. уравненіе состоянія, Zustandsgleichung, oleku võrrand.

ураниль, Uranyl, uranüül.

уранъ, Uran, uraan.

условіе, Bedingung, tingimus.

Ф.

фазъ, Phase, faas.

560. фениль, Phenyl, fenüül.

ферментъ организованный, organisiertes Ferment, organiseeritud ferment.

„ неорганизованный, nicht organisiertes, ungeformtes F., organiseerimatu ferment.

- фильтраць, Filtrat, filtraat, kurne.
 фильтрованіе, Filtrieren, filtreerimine, kurnamine, kurnitsemine.
 фильтръ, Filter, filter, kurn.
 565. флюоресценція, Fluorescenz, fluorestseerimine.
 флюсь, v. плавень.
 формальдегидъ, Formaldehyd, formaldehüüd.
 формула, Formel, formul.
 фосфоній, Phosphonium, fosfoonium.
 570. фосфоресценція, Phosphorescenz, fosforestseerimine.
 фосфористая кислота, phosphorige Säure, fosforishape.
 фосфористокислый, phosphorigsauer, fosforishapu.
 фосфористый элементъ, Phosphorelement, fosforiselement.
 фосфорная кислота, Phosphorsäure, fosforhape.
 фосфорнокислый, phosphorsauer, fosforhapu.
 фосфорноватистая кислота, unterphosphorige Säure, alafosforishape.
 фосфорноватистокислый, unterphosphorigsauer, alafosforishapu.
 575. фосфоръ, Phosphor, fosfor.
 фотохимія, Photochemie, fotokeemia, valguskeemia.
 фракція, Fraktion, järk (kristallide järk ; järkaetis).
 фракционированіе, Fraktionieren, järguline destilleerimine, järguline ajamine.
 фталевая кислота, Phtalsäure, ftaalhape.
 580. фтористоводородная кислота, Fluorwasserstoffsäure, Flussssäure, fluorisvesinikhape.
 фтористый элементъ, Fluorelement, fluoriselement.
 фторъ, Fluor, fluor.

X.

- хамелеонъ, Chamäleon, kameeleon.
 химикъ, Chemiker, keemik.
 585. химія аналитическая, analytische Chemie, analüüdilise keemia.
 „ неорганическая, anorganische Ch., anorgaaniline keemia.
 „ органическая, organische Ch., orgaaniline keemia.
 химическій, chemisch, keemiline.
 химизмъ, Chemismus, kemismus.
 хлорангидридъ, Chloranhydrid, klooranhüürid, kloorvesitu.
 хлоратъ, Chlorat, kloraat, alakloorhapu metall.
 590. хлоридъ, Chlorid, kloriid, klooriselement.
 хлорированіе, Chlorieren, klooreerimine.
 хлористоводородная кислота, Chlorwasserstoffsäure, kloorisvesinikhape.
 хлористая кислота, chlorige Säure, kloorishape.
 хлористокислый, chlorigsauer, kloorishapu.

- хлористый элементъ, Chlorelement, Chlorür, klooriselement.
595. хлорная кислота, Überchlorsäure, kloorhape.
хлорнокислый, überchlorsauer, kloorhapu.
хлорноватая кислота, Chlorsäure, alakloorhape.
хлорноватокислый, chlorsauer, alakloorhapu.
хлорноватистая кислота, unterchlorige Säure, alakloorishape.
хлорноватистокислый, unterchlorigsauer, alakloorishapu.
хлорный элементъ, Chlorelement, Chlorid, kloorelement.
хлорокись, Oxuchlorid, kloorhapend.
600. хлороплатинатъ, Platinchlorid, kloorplatinaat.
хлороформъ, Chloroform, kloroform.
хлоръ, Chlor, kloor.
холодильникъ, Kühler, jahutaja, jahuti.
хроматъ, Chromat, kromaat, kroomhapu metall.
605. хромовая кислота, Chromsäure, kroomhape.
хромовокислый, chromsauer, kroomhapu.
хромъ, Chrom, kroom.

Ц.

- царская водка, Königswasser, kuningvesi.
цезій, Caesium, tsäesium.
целлюлеза, v. клѣтчатка.
610. церій, Cerium, tseerium.
цирконій, Zirconium, tsirkoonium.
цитратъ, Citrat, tsitraat, sitronhapu metall.
ціанатъ, Cyanat, tsüanaat, tsüaanhapu metall, sininikhapu m.
ціанидъ, Cyanid, tsüaniid, tsüaaniselement, sininikuselement.
615. ціанистоводородная кислота, Cyanwasserstoffsäure, tsüaanis-vesinikhape, sininikusvesinikh.
ціанистый элементъ, Cyanelement, tsüaaniselement, tsüaniid.
ціановая кислота, Cyansäure, tsüaanhape.
ціанъ, Cyan, tsüaan.
цѣпь боковая, Seitenkette, külgahel.
„ замкнутая, geschlossene K., kinnine ahel.
„ кольцеобразная, ringförmige K., ringahel.
„ открытая, offene K., lahtine ahel.
„ прямолинейная, geradlinige K., õigejooneline ahel.
„ развѣтвленная, verzweigte K., haraline ahel (mitmeharuline).

Ч.

620. частица, Molekül, Teilchen, molekul, osake.
четыреохись, Tetroxyd, neljalishapend.
чувствительность, Empfindlichkeit, tundekisus.
чугунъ, Gusseisen, malm.

Ш.

- шарикъ бурь, Boraxperle, pura helm.
625. шлакъ, Schlacke, räbu.

Щ.

- щавелевая кислота, Oxalsäure, oblikhape.
щелокъ, Lauge, leelisvesi.
щелочь, Alkali, leelis.
щелочной, alkalisch, leeline.

Ъ.

- ѣдкій, Aetz —, sööt —.

Э.

630. эквивалентность, Äquivalenz, samaväärisuus.
эквивалентный, äquivalent, samaväärine.
эквивалентъ, Äquivalent, üheväär, ühevääriline.
эксиккаторъ, Exsiccator, eksikaator, kuivataja, kuivati.
экстрактъ, Extrakt, ekstrakt.
электролизъ, Elektrolyse, elektrolüüs.
635. электролитическая диссоціація, elektrolytische Dissoziation,
elektrolüüdine dissotsiatsioon.
электролитъ, Elektrolyt, elektrolüüt.
элементъ, Element, element, lihtollus.
эмульсія, Emulsion, emulsioon.
энергія, Energie, energia.
640. энзимъ, Enzym, entsüüm.
эрбій, Erbium, erbium.
эссенція, Essenz, essents.
этиленъ, Äthylen, etüleen.
эфиръ простой, einfacher Äther, lihteeter.
„ сложный, Zusammengesetzter Äther, Ester, liiteeter.
„ смѣшанный, gemischter Äther, segaeeter.

Я.

645. явленіе, Erscheinung, nähtus.
ядро, Kern, tuum.
янтарная кислота, Bernsteinsäure, merevaikhape.

II. jagu.

Märkus. Numbrid sõnade taga juhatavad esimesesse jakku.

A.

- Abfall 358
- absorbieren 2
- Absorbtion 1, 399
- Absorbtiionsvermögen 400
- Abzug 100
- Acetylen 44
- Acidimetrie 45
- Acidität 217
- Actinium 14
- active Masse 268
- Äquivalent 631
- äquivalent 630
- Äquivalenz 630
- Äther, einfacher 644
  - gemischter 644
  - zusammengesetzter 644
- Äthylen 643
- Ätz- 629
- Affinität 494
- Aggregatzustand 4
- Alaun 213
- Alchemie 18
- Alchemist 19
- Aldehyd 20
- alifatische Verbindung 158
- Alkali 628
- Alkalimetrie 15
- alkalisch 628
- Alkalität 356
- Alkohol, primärer 489
  - secundärer 489
  - tertiärer 489
- Allotropie 16
- allotropisch 16
- Aluminat 22
- Aluminium 21
- Amalgam 23
- Amalgamieren 24
- Amidverbindung 25
- Ammoniak 27
- Ammoniak- 27
- ammonikalisch 27
- Ammonium 28
- amorph 29
- Amylen 26
- Analog 32
- Analogie 31
- Analyse 33
  - Gasanalyse 33
  - Gewichtsanalyse 33
  - Massanalyse, Volumetrie 33
    - qualitative 33
    - quantitative 33
  - Spektralanalyse 33
  - Elementaranalyse 33
- analysieren 30
- angeschossenes Salz 456
- Anhydrid 34
- Anion 35
- Anthrazen 36
- Antimon 507
- antimonige Säure 509
- antimonigsauer 509
- Antimonsäure 508
- antimonsauer 508
- Antimonwasserstoff 510
- aromatische Verbindung 37
- arretieren 38
- Arsen 292
- Arsenelement 291
- arsenige Säure 290
- arsenigsauer 290
- Arsensäure 289
- arsensauer 289
- Asbest, platinierter 39

Aspirator 40
 Assimilation 41
 Atom 43
 Atomgewicht 43
 atomistische Theorie 43
 Atomvolum 43
 Ausbeute 102
 ausfallen, ausfällen 95, 352
 Ausgangs — 180
 Auslaugung 101
 — methodische 101
 Aussalzen 361
 ausscheiden, sich ausscheiden 94
 Ausscheidungsmoment 285
 Ausschmelzen 97
 Auszug 99
 autogene Schweissung 3
 Avidität 470
 Azoverbindung 5.

B.

Bad 46
 Luftbad 46
 Ölbad 46
 Wasserbad 46
 Sandbad 46
 Barium 49
 Baryt 48
 Base 355
 basisch 355
 Bedingung 558
 Beimischung 409
 Beize 420
 Benzoesäure 50
 Benzol 51
 Bernsteinsäure 647
 Bertholletsalz 53
 Beryllium 52
 Beschlag 298
 Bessemerverfahren 54
 Bestandteil 485
 Bestimmung 346
 — direkte 346
 — gasanalytische 346
 — gewichtsanalytische 346
 — indirekte 346
 Bicarbonat 55
 Bichromat 57
 Bisulfat 56
 Blausäure 476
 Blei 461
 Bleichen 74
 Bleizucker 462
 Bor 64
 Borat 60

Borax 73
 Boraxperle 624
 Borfluorwasserstoffsäure 62
 borsauer 61
 Borsäure 61
 Borsäureanhydrid 63
 Brom 71
 Bromid 67
 Bromoform 70
 bromsauer 68
 Bromsäure 68
 Bronze 72
 Brennmaterial 538
 Brenner 131
 Bürette 76.

C.

Cadmium 195
 Caesium 608
 Calcium 200
 Carbid 204
 Carbonat 206
 Carborundum 207
 Cellulose 221
 Cerium 610
 Chamäleon 583
 Chemie, analytische 585
 — anorganische 585
 — organische 585
 Chemiker 584
 chemisch 586
 Chemismus 587
 Chilisalpeter 466
 Chlor 602
 Chloranhydrid 588
 Chlorat 589
 Chlorelement 594, 598
 Chlorid 590
 Chlorieren 591
 chlorige Säure 593
 chlorigsauer 593
 Chloroform 601
 chlorsauer 596
 Chlorsäure 596
 Chlorür 594
 Chlorwasserstoffsäure 592
 Chrom 606
 Chromat 604
 chromsauer 605
 Chromsäure 605
 Citrat 612
 Coagulation 459
 coagulieren 460
 Cobalt 222
 Cohäsion 511

Colloid 225
colloidal 225
complexe Verbindung 228
Curve 245
Cyan 475, 618
Cyanat 613
Cyanelement 474, 616
Cyanid 614
Cyansäure 617
Cyanwasserstoffsäure 473, 615.

D.

Dehnbarkeit 545
Dekantieren 141
dekantieren 142
Destillat 145, 373
Destillation 144, 372
— fraktionierte, gebrochene 372
— trockene 372
destillieren 374
Dextrin 143
Dialysator 151
Dialyse 150
Diamant 17
Diazoverbindung 149
— dichlorid 140
Dichte 398
— anormale 398
Diffusion 148
Dimorphismus 146
Dioxyd 137
— disulfid 139
Dissoziation 147
— elektrolytische 635
Doppelsalz 135
doppeltkohlenauer 138
Druck 134
— osmotischer 354
— Teildruck, Parzial — 134
durchglühen 414.

E.

Edel 58
einbasisch 330
Eindampfen 96
einheitlich 331
nichteinheitlich 331
Eiweissstoff 75
Elasticität 554
Elektrolyse 634
Elektrolyt 636
Element 637
Empfindlichkeit 622
Emulsion 638

Energie 639
Enzym 640
Erbium 641
Erden, seltene 452
Erhitzen 296
Erscheinung 645
— kritische 251
Erz 450
Essenz 642
Essigsäure 552
Ester 644
Explosivstoff 79
Exsiccator 632
Extrakt 633

F.

fällen 352
Farbstoff 238
— basischer 238
— saurer 238
Ferment, organisierter 561
— nichtorganisierter 561
Ferri(d)cyanwasserstoffsäure 157
Ferrocyanwasserstoffsäure 156
Fettreihe, Verbindung d. 158
Feuchtigkeit 82
feuerbeständig 329
Feuerstein 240
Filter 564
Filtrat 562
Filtrieren 563
Firniss 342
Flammenfärbung 339
flüchtig 256
Flüchtigkeit 256
Fluor 582
Fluorelement 581
Fluorescenz 565
Fluorwasserstoffsäure 580
Fluss 392
Flusssäure 580
Formaldehyd 567
Formel 568
Fraktion 577
Fraktionieren 578
fraktioniert 153
Fuselöl 266.

G.

Gärung 66
Gallium 106
Gallussäure 107
Gas, Edel — 105
Generatorgas 105

Grubengas 105
 Knallgas 105
 Leuchtgas 105
 gediegen 455
 Gegenstromprinzip 419
 Gemenge 480
 genau 541
 Genauigkeit 541
 Gerbstoff 154
 Germanium 113
 gesättigt 301, 408
 Gesetz d. konstanten Zusammen-
 setz. 161
 — d. multiplen Proportionen 161
 — Massenwirkungsgesetz 161
 — von d. Erhaltung d. — 161
 Gewicht 103
 — spezifisches 551
 Gewichte 430
 Gips 124
 Glätte 126
 Glanz 59, 324
 Glasur 125
 Gleichgewicht, chemisches 423
 glühen 414
 Glühspan, Hammerschlag 333
 Glut 196
 Glykol 127
 Glykose 129
 Grundstoff 79
 Gummi 201
 Gusseisen 623.

H.

Halogen 108
 Haloid 111
 Haloid-Anhydrid 109
 Haloid-Wasserstoffsäure 110
 Hammerschlag 333
 Harnsäure 287
 Harnstoff 288
 Hauptprodukt 412
 Helium 112
 Homolog 130
 homologisch 130
 Hydrat 116
 Hydrazin 115
 Hydrolyse 118
 Hydroxyd 119
 Hydroxyl 117
 hygroskopische Eigenschaft 114
 Hypobromit 120
 Hypochlorit 122
 Hyposulfit 121
 Hypothese 123.

I (i).

impfen 166
 indifferent 175
 Indikator 174
 Indium 176
 Inversion 173
 Ion 194
 Iridium 177
 isomer 171
 Isomerie 171
 isomorph 172
 Isomorphismus 172.

J (j).

Jod 193
 Jodat 183
 Jodelement 185
 Jodid 184
 Jodoform 192
 Jodometrie 191
 jodsauer 188
 Jodsäure 188
 Jodstärkepapier 190
 Jodwasserstoffsäure 188

K.

Kali 197
 Kalium 198
 Kalk — 170
 Kalk, Bleich-, Chlor- 169
 — gelöschter 169
 — hydraulischer 169
 — Natronkalk 169
 — ungelöschter 169
 Kalorie 199
 Kampfer 202
 Karbolsäure 205
 Katalysator 209
 Katalyse 208
 Kation 210
 Kautschuk 211
 Kern 646
 Kesselstein 297
 Kette, geradlinige 619
 — geschlossene 619
 — offene 619
 — ringförmige 619
 — Seitenkette 619
 — verzweigte 619
 Kies 227
 Kieselerde 241
 Kieselfluorwasserstoffsäure 243

kieselsauer 242
 Kieselsäure 242
 Kleber 220
 Knall — 132
 Koeffizient 237
 Königswasser 607
 Körper, einfacher 544
   — einheitlicher, homogener 544
   — fester 544
   — flüssiger 544
   — gasförmiger 544
   — uneinheitlicher 544
   — zusammengesetzter 544
 Kohlenhydrat 547
 kohlenauer 548
 Kohlensäure 548
 Kohlenstoff 550
 Kohlenstoffelement 549
 Kohlenwasserstoff 546
   — aromatischer 546
   — d. Fettreihe 546
   — gesättigter 546
   — Iso-Kohlenw. 546.
   — normaler 546
   — ungesättigter 546
 Kolben 224
 Kolonnenapparat 226
 Kolophonium 203
 Kondensation 230
 Kondensator 229
 Konstante 233
 Kontakt 231
 Kontakt-Erscheinung 232
 Konzentration 234
 Konzentrieren 235
 Kraft 469
 Kristall 250
 Kristallhydrat 248
 kristallinisch 250
 Kristallisation 247
 Kristalloid 249
 kritische Erscheinung 251
 Krypton 246
 Kühler 603.

L.

Lager 162, 293, 447.
 Lagerstätte 293
 Lampe, Bogen- 255
   Glühlampe 255
 Lanthan 254
 Lauge 627
 Leinsäure 259

Lithium 257
 lösen, sich lösen 437
 löslich 435
 Löslichkeit 434
 Löslichkeitsprodukt 413
 Lösung 438
   — feste 438
   — gesättigte 438
   — gesättigte 438
   Normallösung 438
   — ungesättigte 438
   — übersättigte 438
   — verdünnte 438
 Lösungsmittel 436
 Löt — 370
 Löten 488
 löten 370
 Lötrohr 543
 Lot 410.

M.

Magnesia 260
 Magnesium 261
 Maische 65
 Mangan 263
 Manganat 262
 mangansauer 265
 Mangansäure 265
 Masse 268
   — active 268
 Materie 269
 Metall, Alkali — 275
   Edelmetall 275
   Erdalkalimetall 275
 metallisch 273
 Metalloid 271
 Metallurgie 274
 Meta-Verbindung 272
 Methan 276
 Methode 493
 Methyl 277
 mischen, sich mischen 481
 Mischung 480
 Modifikation 279
 Mörser 501
 Mörserkeule 385
 Molekül 280, 620
 Molekularformel 282
 Molekulargewicht 281
 Molybdän 284
 molybdänsauer 283
 Molybdänsäure 283
 Monohydrat 286
 monovalent 77
 Mutter(lauge) 270.

N.

Nachgärung 152
 Naphta 314
 Naphtol 304
 Natrium 302
 Natron 303
 Neodym 311
 Neon 312
 neutral 310
 Neutralisation 308
 neutralisieren 309
 Nichtelektrolyt 315
 Niederschlag 351
 Niobium 322
 Nitrat 316
 Nrtrid 317
 Nitrit 318
 Nitrocellulose 321
 Nitroglycerin 319
 Nitrosylsulfonsäure 320.

O.

Ocker 363
 Ölsäure 267
 Ofen, Hoch- 386
   Flammenofen 386
   Muffelofen 386
   Schachtofen 386
 Oleinsäure 341
 organisch 348
 Organogen 349
 Ortho-Verbindung 350
 Osmium 353
 osmotischer Druck 354
 Oxalsäure 626
 Oxychlorid 599
 Oxyd 334, 338
   — basisches 334
   — indifferentes 334
   — salzbildendes 334
   — saures 334
   Zwischenoxyd 334
 Oxydation 335
 Oxydationsmittel 337
 Oxydations —, oxydierend 337
 oxydieren, sich oxydieren 336
 Oxydul 159
 Oxydul — 159
 Oxydul-Oxyd 160
 Oxysäure 340
 Oxysulfid 519
 Ozon 332

P.

Palladium 365
 Palmitinsäure 366
 Paracyan 367
 passiver Zustand 369
 Pentoxyd 422
 Perchlorat 384
 periodisches System d. Elem. 382
 Permanganat 383
 Phase 559
 Phenyl 560
 Phosphonium 569
 Phosphor 575
 Phosphorelement 572
 Phosphorescenz 570
 phosphorige Säure 571
 phosphorigsauer 571
 phosphorsauer 573
 Phosphorsäure 573
 Photochemie 576
 Phtalsäure 579
 Pikrinsäure 387
 Pipette 388
 Polonium 404
 Polymerie 401
 Polymorphismus 402
 Polythionsäure 403
 Polysulfid 278
 Pottasche 406
 Platin 396
 Platinchlorid 600
 Platinmetall 397
 Praseodym 407
 Primärstoff, Urstoff 371
 Probierringlas 411
 Produkt, Haupt- 412
   Nebenprodukt 412
   Zwischenprodukt 412
 Propylen 418
 Puddelprozess 421
 Punkt, Erstarrungs- 540
   Schmelzpunkt 540
   Siedepunkt 540
 Pyrometer 390
 Pyrosäure 389.

Q.

Quecksilber 448.

R.

Radikal 424
 Radioaktivität 426

radioaktiver Stoff 427
 Radium 425
 Rauminhalt 328
 Reagens, Reaktiv 440
 reagieren 439
 Reaktion 441
   — alkalische 441
   — auf nassem Wege 441
   — auf trockenem Wege 441
     Controlreaktion 441
   — endothermische 441
   — exothermische 441
   — neutrale 441
   — nichtumkehrbare 441
   — umkehrbare 441
   — saure 441
 Reduktion 89
 Reduktionsmittel 90
 Reibschale 501
 Resorcin 442
 Rest 357
 Retorte 443
 Rhodanid 444
 Rhodansäure 445
 Rhodium 446
 Rösten 323
 Rubidium 449
 Ruthenium 451.

S.

Saccharat 457
 sättigen 300
 Sättigung 299
 Säure 216
   — concentrierte 216
   — rauchende 216
   — schwache 216
   — starke 216
   — verdünnte 216
 Säure — 218
 Salicylsäure 453
 Salmiak 306
 Salmiakgeist 305
 salpetersauer 9
 Salpetersäure 9
 Salpetersäureanhydrid 12
 salpetrige Säure 6
 salpetrigsauer 6
 Salz, angeschossenes 456
   — basisches 483
   — neutrales 483
   — saures 483
 Salzsäure 484
 Samarium 454
 sauer 219

Sauerstoff 215
 Saugpumpe 362
 Scandium 478
 Schlacke 625
 Schlämmen 360
 Schlangenkühler 167
 Schlempe 47
 Schmelzbarkeit 393
 Schmelze 491
 schmelzen 395
 Schmelzung 394
 Schmiedbarkeit 223.
 schmilzen 395
 Schmirgel 295
   — schwamm 133
 Schnellot 410
 Schwefel 512
 Schwefelelement 516
 Schwefelkohlenstoff 520
 schwefelsauer 513
 Schwefelsäure 513
 Schwefelwasserstoff 518
 Schwefelwasserstoffsäure 515
 schweflige Säure 514
 schwefligsauer 514
 Selen 465
 selenige Säure 463
 Selensäure 464
 Silicium 244, 472
 Silikat 471
 Spannkraft 554
 spezifisches Gewicht 551
   — Volum 551
 Spritzflasche 415
 spülen, ab-, fort- 479
 Stärke 239
 status nascendi 285, 495
 Stearinsäure 496
 Stereochemie 497
 Stickstoff 13
 Stickstoffelement 8
 Stickstoffwasserstoffsäure 7
 Stöchiometrie 498
 Stoff 79
   Grundstoff 79
   — radioaktiver 427
   Explosivstoff 79
 Strontium 499
 Struktur 500
 Sublimat 87
 Sublimation 86
 sublimieren 88
 Suboxyd 307
 Substitution 163
 Sulfat 502
 Sulfhydrat 503

Sulfid 504
Sulfit 505
Superoxyd 376
Superoxyd — 376
Superphosphat 506
Synthese 477

T.

Tantal 523
Teilchen 620
Teildruck 134
Tellur 524
Temperatur 525
Terbium 530
Tetroxyd 621
Thallium 522
Theorie 528
Thermochemie 531
Thioverbindung 536
Thomasverfahren 537
Thorium 539
Tiegel 532
Titan 533
Titer 535
Titration 534
Tonerde 128
Trennung 359
Trichter 92
Trioxyd 542
Trockendampfen 96

U.

überchlorsauer 595
Überchlorsäure 595
Übergang 381
überhitzt 375
überjodsauer 187
Überjodsäure 187
Überkaltung 377
übermangansauer 264
Übermangansäure 264
übersättigen 379
übersättigt 380
Übersättigung 378
Übersäure 294
Umkehrbarkeit 326
ungesättigt 313
unterbromige Säure 69
unterbromigsauer 69
unterchlorige Säure 597
unterchlorigsauer 597
unterjodige Säure 189
unterjodigsauer 189

unterphosphorige Säure 574
unterphosphorigsauer 574
Untersalpetersäureanhydrid 11
untersalpetrige Säure 10
untersalpetrigsauer 10
unterschweflige Säure 517
unterschwefligsauer 517
Uran 557
Uranyl 556

V.

Valenz 77
Vanadin 78
Verbindung 482
— bestimmte 482
— complexe 228
— unbestimmte 482
verdampfen, sich verd. 178
Verdrängen 98
Verdünnung 428
verflüchtigen, sich verfl. 553
verflüssigen, sich verfl. 468
Verflüssigung 467
Vermögen 492
Verkohlen 327
Verseifen 325
Verseifung 345
Versuch 347
Verteilung 433
Verwitterung 93
Verzinnung 258
Vitriol 253
Volum v. Rauminhalt
Vorprüfung 179

W.

Wärme, Bildungs- 529
Lösungswärme 529
Neutralisationsw. 529
Schmelzwärme 529
Umwandlungswärme 529
Verbrennungswärme 529
Zersetzungswärme 529
Wärmekapazität 526
Wärmeleitung 527
Wage 104
Waschen 416
Waschgold 417
Wasser, Ammoniak — 83
— Chlorwasser 83
— destilliertes 83
— hartes 83
— hygroskopisches 83

Kalkwasser 83
Konstitutionswasser 83
Kristallisationwasser 83
Wasserauszug 99
Wasserstoff 85
Wasserstoffelement 84
Weinsäure 80
Wismut 81
Wolfram 91

X.

Xenon 252

Y.

Ytterbium 181

Yttrium 182

Z.

Zellstoff 221

Zerfall 431

zerfliessen 432
Zersetzung 429
— doppelte 429
Zimtsäure 236
Zinn 343
Zinnober 214
Zinnsäure 344
zinnsauer 344
Zirconium 611
Zucker, Blei -- 462
Fruchtzucker 458
Invertzucker 458
Traubenzucker 458
Zündstoff 165
zusammenschmelzen 490
Zusammensetzung 486
zuschmelzen 164
Zustand 487
— passiver 369
Zustandsgleichung 555.

III. jagu.

Märkus. III. jagu sisaldab ainult eestikeelseid nimetusi, kuna internatsionaalsed ära on jäetud. Numbrid juhatavad I. jakku.

- A**atomi maht 43
aatomi raskus 43
aatomõpetus 43
aetis 145, 373
aetud vesi 83
agregaat olek 4
ahel
    haraline a. 619
    kinnine a. 619
    külghahel 619
    lahtine a. 619
    mitmeharuline a. 619
    ringahel 619
    õigejooneline a. 619
ahi
    kõrgahi 386
    leekahi 386
    muhvelahi 386
    uurisahi 386
aine 269
ajamine 144, 372
    järguline, järk — 372
    kuiv 372
aktiivne mass 268
ala-alahapend 307
alafosforishape 574
alafosforishapu 574
alabroomhape 68
alabroomhapu 68
alabroomishape 69
alabroomishapu 69
alabroomishapu metall 120
alahapend 159
alahapendine 159
alajoodhape 188
alajoodhapu 188
alajoodhapu metall 183
alajoodishape 189
alajoodishapu 189
alakloorhape 596
alakloorhapu 596
alakloorhapu metall 589
alakloorishape 597
alakloorishapu 597
alakloorishapu metall 122
alalämmastikanhüdriid, — vesitu 11
alalämmastikushape 10
alalämmastikushapu 10
alapiirilise 313
alasalpeetrishape 10
alasalpeetrishapu 10
alaväävlishape 517
alaväävlishapu 517
alaväävlishapu metall 121
algaine 371
alkohol primäär, esi- 489
    sekundäär, teis- 489
    tertsiäär, kolmis- 489
alumiiniumhapend 128
alus 355
alusene 355
alusus 356
ammoniakvesi 83
analüüs 33
    arvuline a. 33
    gaasanalüüs 33
    elementaar-analüüs 33
    kaalanalüüs 33
    mõõtanalüüs 33
    ollusline, laadne a. 33
    spektraal-analüüs 33
antimoonhape 508
antimoonhapu 508
antimoonishape 509

antimoonishapu 509
antimoonisvesinik 510
aromaatne ühendus 37
arseenhape 289
arseenhapu 289
arseeniselement 291
arsenishape 290
arsenishapu 290
asevahetus 163
aurama 178
aurutamine 96
aurutamine, kuivaks 96
aurvesi 83
autogeenine jootmine 3

Boorfluorisvesinikhape 62
boorhape 61
boorhapu 61
boorhapu metall 60
boorvesitu 63
broomiselement 67

Eelkatse 179

eeter

lihtteeter 644

liiteeter 644

segaeeter 644

ehe (om. eheda) 455

elundiline 348

elundisünnitaja 349

ema(sulatis) 270

eraldama, eranema 94

eranemise silmapilk 285

eri kuju 279

eri maht 551

eri raskus 551

Ferment organiseerimatu 561

organiseeritud 561

fluoriselement 581

fluorisvesinikhape 580

fosforhape 573

fosforhapu 573

fosforiselement 572

fosforishape 571

fosforishapu 571

Gaas 105

generaatorgaas 105

kaevandusgaas 105

paukgaas 105

püsiv gaas 105

valgustusgaas 105

Haihtuma 553

haihtuv 256

haihtuvus 256

haloiidvesinikhape 110

hape 216

kange h. 216

koondatud h. 216

lahjendatud, lahja h. 216

nõrk h. 216

suitsev h. 216

hapemõõtmine 45

hapend 334, 338

alusene h. 334

happene 334

indifferent, ükskõikne 334

soolamoodustaja 334

vaheline 334

hapendaja 337

hapendama 336

happendav 337

happenduma 336

hapendumine 335

happesus 217

happe —, happene 218

hapu 219

hapnik 215

helm (pura) 624

hõõglamp 255

hõõgus 196

Imaja 362

imama 2

imavus 1, 399

imavusvõime 400

imipump 362

inglistina 343

inglistinahape 344

inglistinahapu 344

ioon 194

Jagunemine 433

jahutaja, jahuti 603

joodhape 187

joodhapu 187

joodmõõtmine 191

joodiselement 184

joodisvesinikhape 186

jood-tärklispaber 190

jood (om. joot) 410

[tinajood = tinutis]

joot — 370

jootma 370

jootmine 488

— vahendita 3

joottoru 543

juur 424

järeikäärimine 152

järguline, järk — 153

- järk (kristallide järk, järkaetis) 577
 jätis 358
 jääk 357
 jõud 469
- Kaali** 197
 kaarlamp 255
 kaastegur 237
 kahekujus 146
 kahelehapend 137
 kaheleisklooris — 140
 kaheleiskroomhapu metall 57
 kaheleissüsihapu 138
 kaheleissüsihapu metall 55
 kaheleisväävelhapu metall 56
 kaheleisväävliis — 139
 kaksiklagumine 429
 kaksiksool 135
 kalgastama 460
 kalgastus 459
 kallis 58
 kamper 202
 kampol 203
 kaneelhape 236
 kangus 470
 kasvatis (sulavuse) 413
 katiakivi 297
 katse 347
 katseklaas 411
 kantsuk 211
 keemia analüütiline 585
     anorgaaniline 585
     orgaaniline 585
 keemik 584
 keemiline tasakaal 423
 keerdjahutaja, keerdjahuti 167
 kella 544
     gaasitaoline k. 544
     kindel k. 544
     liht k. 544
     liit k. 544
     mitteühtlane k. 544
     vedel k. 544
     ühtlane k. 544
 kesendama 309
 kesendamine 308
 keskne (os. keskist) 310
 kinaver 214
 kirme 298
 kiudollus 221
 kloorelement 594, 598
 kloorhape 595
 kloorhapend 599
 kloorhapu 595
 kloorhapu metall 384
 klooriselement 594
 kloorishape 593
 kloorishapu 593
 kloorisvesinikhape 592
 kloorvesitu 588
 kobe 133
 koetus 500
 kokkupuude 231
 kokkupuuteline nähtus 232
 kolb (om. kolvi) 224
 kolmelishapend 542
 koguuühendus 228
 koondamine 235
 koondus 234
 koospüsivus 511
 koosseis 486
 koosseisu osa 485
 kriitiline nähtus 251
 kristallvesik 248
 kroomhape 605
 kroomhapu 605
 kroomhapu metall 604
 kuivataja, kuivati 632
 kujutu 29
 kuningvesi 607
 kurn 564
 kurnamine 563
 kurne 562
 kurnitsemine 563
 kusihape 287
 kusiollus 288
 kuumamõõtja 390
 kuumutama 414
 kuumutamine 296
 käimine 66
 käärimine 66
 kõrvetamine 323
 kõverjoon 245
 küllastama 300
 küllastatud 301
 küllastus 299
 küte 538
- Lagumine** 429
 lahestaja, lahesti 208
 lahestus 209
 lahjendus 428
 lahutamine 359
 lahutus 359
 lamik 293
 laoslamik 447
 leegi värvitsoon 339
 leekahi 386
 leeline 628
 leelis 628
 leelismõõtmine 15
 leelivesi 627

- lehter 92
 lenduv 256
 lenduvus 256
 leotis 99
 lihtollus 79
 liivavann 46
 linahape 259
 lisasaadus 412
 lisasegu 409
 lubi 169
   hüdrauliline l., vesil. 169
   kloorl. 169
   kustutamata l. 169
   kustutatud l. 169
   naatrine l. 169
   pleekl. 169
 lubja- 170
 lähte 180
 läik (om. läigi) 59, 324
 lämmastik 13
 lämmastikanhüdriid 12
 lämmastikhape 9
 lämmastikhapu 9
 lämmastikhapu metall 316
 lämmastikuselement 8
 lämmastikushape 6
 lämmastikushapu 6
 lämmastikushapu metall 318
 lämmastikusvesinikhape 7
 lämmastikvesitu 12
 lõhkollus 79

Maarjää 213
 maht 328
   aatomid m. 43
 malm 623
 mangaanhape 264
 mangaanhapu 264
 mangaanhapu metall 383
 mangaanishape 265
 mangaanishapu 265
 mangaanishapu metall 262
 mass 268
   tegev m. 268
 merevaikhape 647
 meski 65
 metall
   — kallis, püsiv 275
   — leelis- 275
   — leelismulla 275
 metalli kivi 450
 mirgel 295
 mitmekujusus 402
 mitmeväävlisshape 403
 mitmeväävlisühendns 278
 mitteelektrolüüt 315

 mitteühtlane 331
 molekulaar formul 282
 molekulraskus 281
 molübdeenhape 283
 molübdeenhapu 283
 moonklik 16
 moondlus 16
 munavalge ollus (palj. muna
   valged) 75
 murenemine 93
 määramine 346
   gaasmööduline 346
   kaaluline 346
   kaudne 346
   mööduline 346
   otsekohene 346

Neljalishapend 621
 niiskus 82
 nitrokiudollus 321
 nitrosüülväävelhape 320
 nähtus 645
 nõrutama 142
 nõrutamine 141

Oblikhape 626
 olek 487
 oleku võrrand 555
 oletus 123
 ollus 79
   lihtollus 79
   lõhkollus 79
 olumood 4
 omastamine 41
 ooker 363
 osake 620
 osandumine 147
 osarõhumine 134
 osmootne rõhumine 354
 osuti 174

Parkollus 154
 pauk — 132
 peasaadus 412
 peits 420
 pesemine 416
 petkel (om. petkeli) 385
 piiriline 408
 pleekimine 74
 pommid (kaalu) 430
 potas 406
 praak 47
 pronks 72
 puddel-viis 421
 punkt, hangumise 540
   — keemise 540

— sulamise 540
pura 73
pura helm 624
puskaröli 266
pöördivus 326
põletamine 323
põleti 131
püsiv 58

Raskus 104

— aatomi 43
rauassinikushape 156
rauastsüaanishape 156
raudsinikushape 157
raudtsüaanishape 157
reaktsioon 441
— hapu 441
— keskne 441
— kuivalt, kuivaltine 441
— leelisene 441
— märjalt, märjaline 411
— pöördav 441
— pöördumatu 441
— soojaandja 441
— soojavõtja 441
— tõendav 441

repna 100

rodaanhape 445

rodaanisvesinikhape 445

rodaanishapu metall 444

räbu 625

rähk (om. rähja) 227

räni 244, 472

ränifluorisvesinikhape 243

ränihape 242

ränihapu 242

ränihapu metall 471

ränikivi 240

ränimuld 241

rõhumine 134

— osmootne r. 354

— osar. 134

rõsiimusus 114

Saadus

— lisa — 412

— pea — 412

— vaheline 412

saak 102

sade (-me) 351

sadendama 352

sadenema 352

saduma 95

salpeeteranhüdriid 12

salpeeterhape 9

salpeeterhapu 9

salpeeterhapu metall 316

salpeetrishape 6

salpeetrishapu 6

salpeetervesitu 12

samakujune 172

samakujusus 172

samalaadiline 130

sammasaparad 226

samavääriline 630

samaväärisus 630

savimuld 128

seadus, koosseisu püsimis — 161

koosseisu säilimis — 161

kordiste suhete s. 161

massi mõju s. 161

seebistamine 325

seebistumine 345

segama, seguma 481

seitimine 148

selde (om. selte) 250

seleenhape 464

seleenishape 463

selluloos 221

seltene 250

seltimine 247

silu 126

sinihape 476

sininik 475

sininikhapu metall 613

sininikuselement 474, 614

sininikusvesinikhape 473, 614

sitronhapu metall 612

soojaedasiandvus 527

soojuskeemia 531

soojamahutus 526

soojus, kesenduse 529

lagumise 529

muutumise 529

põlemise 559

sulamise 529

sulanemise, sulamise 529

tekkimise 529

sool

— alusene 483

— hapu 483

— keskne 483

— settiv 456

soolhape 484

soolnik 111, 108

soolnik-vesinikhape 110

soolnik-vesitu 109

soolutamine 361

sugulus 494

suhkur

invert — 458

puuvilja — 458

tina — 462
 viinamarja — 458
 suland 421
 sulandama, sulanema 395
   sulatama, sulama 437, 395
 sulandi 392
 sulandusvahend 392
 sulanemine 394
 sulamine 394
 sulanevus, sulatatavus 393
 sulataja 436
 sulatama 437
 sulatama kinni, kokku, ühte 490
 sulatis 438
   — kindel 438
   — küllastamatu 438
   — küllastatud 438
   — lahjendatud, lahja 438
   — normaal 438
   — üliküllastatud 438
 sulav 435
 sulavus 434
 söetamine 327
 sööt — 629
 süsihape 548
 süsihapu 548
 süsihapu metall 206
 süsinik 550
 süsinikuselement 549
 süsivesinik 546
   — alapiiriline 546
   — alifaatne 546
   — aromaatne 546
   — isosüsivesinik 546
   — normaalne 546
 süsivesik 547
 süüde (om. süüte) 165.

Taandamine 89
 taandaja, taandi 90
 tagi 333
 taatmeliim 201
 taoline 32
 taolisus 31
 taotavus 223
 teemant 17
 tera liim 220
 Thomase viis 537
 tihedus 398
   — anormaal(ne), ebakordne 398
 tihendi 229
 tihenemine 230
 tina 461
 tinamine 258
 tingimus 558

tsüaanhape 617
 tsüaaniselement 474, 616
 tsüaanhapu metall 613
 tsüaanisvesinikhape 473, 615
 tulekindel 329
 tundelisus 622
 tuum 646
 täpisealne 541
 täpisealsus 541
 tärglis 239

Uhekolb (om. uhekolvi) 415
 uhetamine 360
 uhmer 501
 uhtkuld 417
 uhtuma, välja, ära 479.

Vaap 125
 vahehäpend 160
 valastamine 74
 valguma (laiale) 432
 valguskeemia 576
 vann
   liivavann 46
   veevann 46
   õhuvann 46
   õlivann 46

vastavoolu printsip, põhjusemõte 419
 veeldama, veelduma 468
 veeldus 467
 venitatavus 545
 vesi, ammoniaku 83
   aetud, aur- 83
   kloor- 83
   koostus- 83
   kristalliseerimise, selte- 83
   kõva 83
   lubja 83
   rõsiimu(ne) 83

vesihäpend 119
 vesijääk 117
 vesik 116
 vesilahutus 118
 vesileotis 99
 vesinik 85
 vesinikuselement 84
 vesitu 34
 vetrus 554
 vihid (kaalu) 430
 viielishäpend 422
 viinhape 80
 viis 493
 vitriool 253
 väljaleotamine 101
   — järjekordne 101

väljasulatus 97
väljatõrjumine 98
vääriskus 77
värnits 342
värvollus 238
    alusene v. 238
    hapene v. 238
väävel 512
väävelhape 513
väävelhapend 519
väävelhapu 513
väävelhapu metall 502
väävelvesik 503
väävliselement 516
väävlishape 514
väävlishapu 514
väävlishapu metall 505
väävlissüsinik 520
väävlisvesinik 518
väävlisvesinikhape 515
võime 492

Aädikhape 552

Õlihape 267

Ühealusene 330
ühelisvesik 286
ühendus 482
    — ebamäärane 482
    — määraline 482
ühevaär 631
ühevääriline 631
üheväärine 77
ühistamine 41
ühtlane 331
ükskõikne 175
ületinutamine 258
ülihape 294
ülihapend 376
ülihapendiline 376
ülajahtumine 377
üliküllastama 379
üliküllastatud 380
üliküllastus 378
üleminek 381
ülisoendatud 375.

Trükivead.

Trükitud :

Peab olema :

Lhk. 6, üheksas rida alt kahelissõehapu	kahelissüsihapu
„ 8, nr. 45 happemõõtmine	happemõõtmine
„ 12, nr. 161 zusammensetzung	Zusammensetzung
„ 13, nr. 206 sõehapu	süsihapu
„ 13, nr. 209 катализъ, Katalyse, katalüüs, lahestaja, lahesti	катализаторъ, Katalysator, katalüsaator, lahestaja, lahesti
„ 16, nr. 287 kusehape	kusihape
„ 16, nr. 288 kuseollus	kusiollus
„ 16, nr. 291 мышьяковистый	мышьяковистый
„ 18, nr. 377 ülijahutamine	ülijahutamine.

914
Ar Keemig